

Nr 1034

Av herrar **Oskarson** och **Nordstrandh**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående utbildningens organisation vid filosofisk fakultet m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 4 detta år har framlagts ett förslag till ny organisation av utbildningen vid de filosofiska fakulteterna. I detta förslag ges uttryck för målsättningen att ge de akademiska studierna fastare organisation och ökad effektivitet. Såsom led i denna strävan ingår förslaget om en mera bunden kursindelning med ökad tonvikt på mindre kurser och i samband därmed ett ökat antal småtentamina. Även principen om successiva studieval och kravet på en strängare kontroll av den enskildes studietakt med möjlighet till s. k. utspärning måste framkalla en starkt ökad bundenhet. Studenten tvingas därvid på ett helt annat sätt än tidigare att strikt följa den givna ramen för studiernas bedrivande. Utrymmet för tillfälliga studieavbrott blir starkt begränsat. Ett på förhand fastställt tidschema omöjliggör en fri uppläggning av studierna. Den skärpta studiekontrollen måste ge samma effekt.

Denna nya bundenhet torde vålla stora problem för i synnerhet de ungdomar, som utöver sin civila utbildning även har att genomgå militär utbildning. I sitt remissyttrande över UKAS förslag hävdade värnpliktsnämnden, att detta förslag skulle medföra »väsentligt minskade möjligheter för de studerande inom de filosofiska fakulteterna att fullgöra sin värnpliktsutbildning utan avsevärda studietidsförseningar». Nu föreliggande förslag medför i detta avseende ingen förbättring. Departementschefen har visserligen med en hänvisning till en pågående utredning inom UKÄ uppmärksammat problemet rörande samordningen mellan civil och militär utbildning. Det från värnpliktsnämndens sida framförda önskemålet om att värnpliktstjänstgöring borde motivera dispenser i fråga om poängkraven för fortsatta studier i likhet med sjukdom eller andra laga skäl har däremot ej uppmärksamrats.

Att så skett måste te sig besynnerligt mot bakgrunden av de faktiska olägenheter, som redan i dag möter den värnpliktige i samband med övergång till högre studier. Även om viss förbättring inträtt beträffande samordningen i tiden mellan värnpliktstjänstgöring och studietid kvarstår dock påtagliga samordningsproblem för värnpliktiga i flottans bemaningsgrupp A och kustartilleriet för vilka utryckning sker först i mitten av september. Likaså medför fortsatt befälsutbildning och repetitionstjänstgö-

ring ofta väsentliga studieavbrott för alla kategorier värnpliktiga. Införandet av en mera bunden studiegång torde ytterligare skärpa dessa svårigheter. På grund av de stora fyrtiotalskullarna har det dessutom visat sig omöjligt att låta alla fullgöra sin värnplikt omedelbart efter avslutad skolgång, varför långt flera än tidigare nu drabbas av längre studieavbrott till följd av värnpliktstjänstgöringen. Inte minst det faktum att endast den manliga ungdomen på detta sätt drabbas understryker med tanke på den ökade konkurrensen på både högskolor och arbetsmarknad behovet att av rena rättviseskäl söka underlätta samordningen mellan värnpliktstjänstgöringen och högre studier.

Av avgörande betydelse vore därvid i första hand att låta värnpliktstjänstgöring utan vidare prövning motivera dispenser i fråga om poängkraven för fortsatta studier. Vidare torde föreliggande samordningsproblem kunna bättre lösas, om mer flexibla regler för studiernas påbörjande såväl vid början av höst- och vårterminerna som mitt i en termin kunde erhållas.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 4 1969 måtte besluta att värnpliktstjänstgöring skall jämföras med sjukdom eller andra laga skäl vid ansökan om dispens i fråga om poängkraven för fortsatta studier.

Stockholm den 7 februari 1969

Gunnar Oskarson (m)

Ove Nordstrandh (m)
